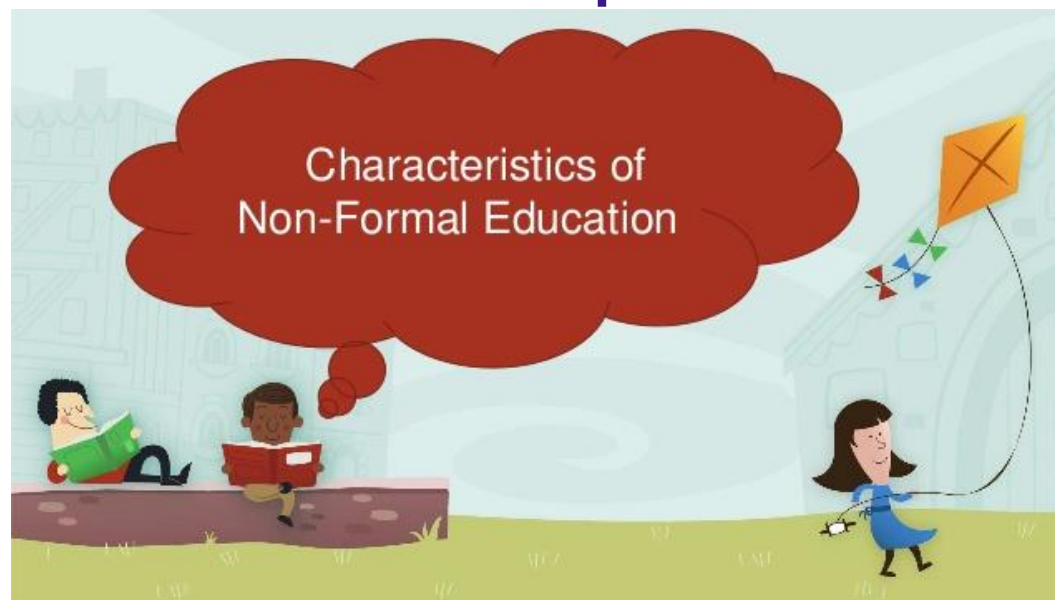

A TANULÁS REJTETT SZÍNTEREI NEMFORMÁLIS TANULÁSI MÓDSZEREK AZ ERASMUS+ PROJEKTEKBEN

Tempus Közalapítvány

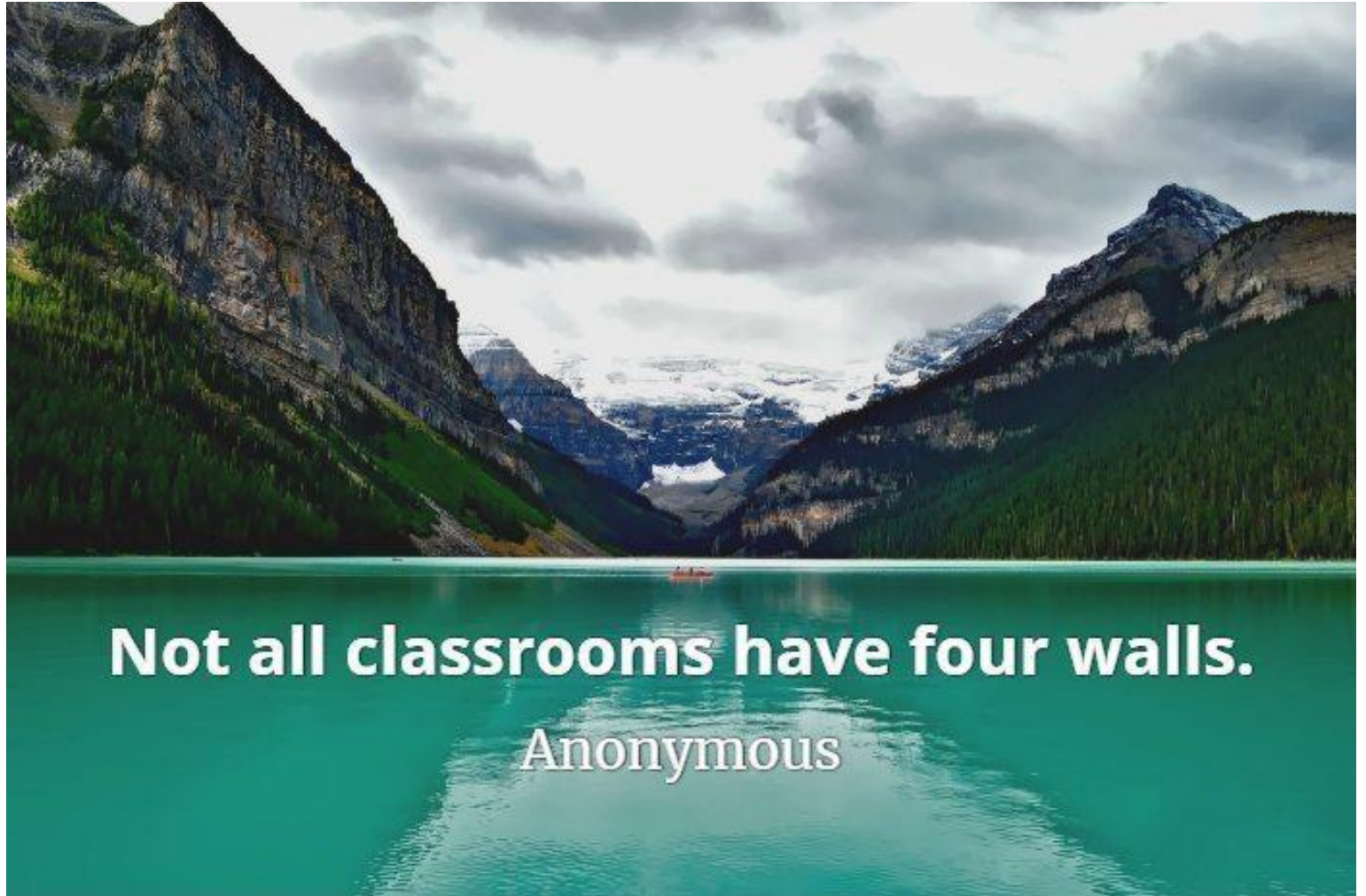
Budapest, 2019. november 7.

A formális, nemformális és informális
tanulás színterei és módszerei –
hazai és európai trendek

Farkas Éva

MOTTÓ

Not all classrooms have four walls.

Anonymous

AZ ELŐADÁS CÉLJA ÉS TARTALMA

topic
1

- ☺ A formális, nemformális és informális tanulás fogalmi keretei
- ☺ A nemformális és informális tanulás szinterei

topic
2

- ☺ A nemformális és informális tanulás felértékelődése és megjelenése a hazai és európai szakpolitikai dokumentumokban és kezdeményezésekben

topic
3

- ☺ A nemformális és informális tanulás jellemzői és módszerei
- ☺ A nemformális és informális tanulás eredményének láthatóvá tétele
- ☺ A mobilitás, mint nemformális tanulási szintér

AZ ELŐADÁS CÉLJA ÉS TARTALMA

topic
1

- ☺ A formális, nemformális és informális tanulás fogalmi keretei
- ☺ A nemformális és informális tanulás szinterei

topic
2

- ☺ A nemformális és informális tanulás felértékelődése és megjelenése a hazai és európai szakpolitikai dokumentumokban és kezdeményezésekben

topic
3

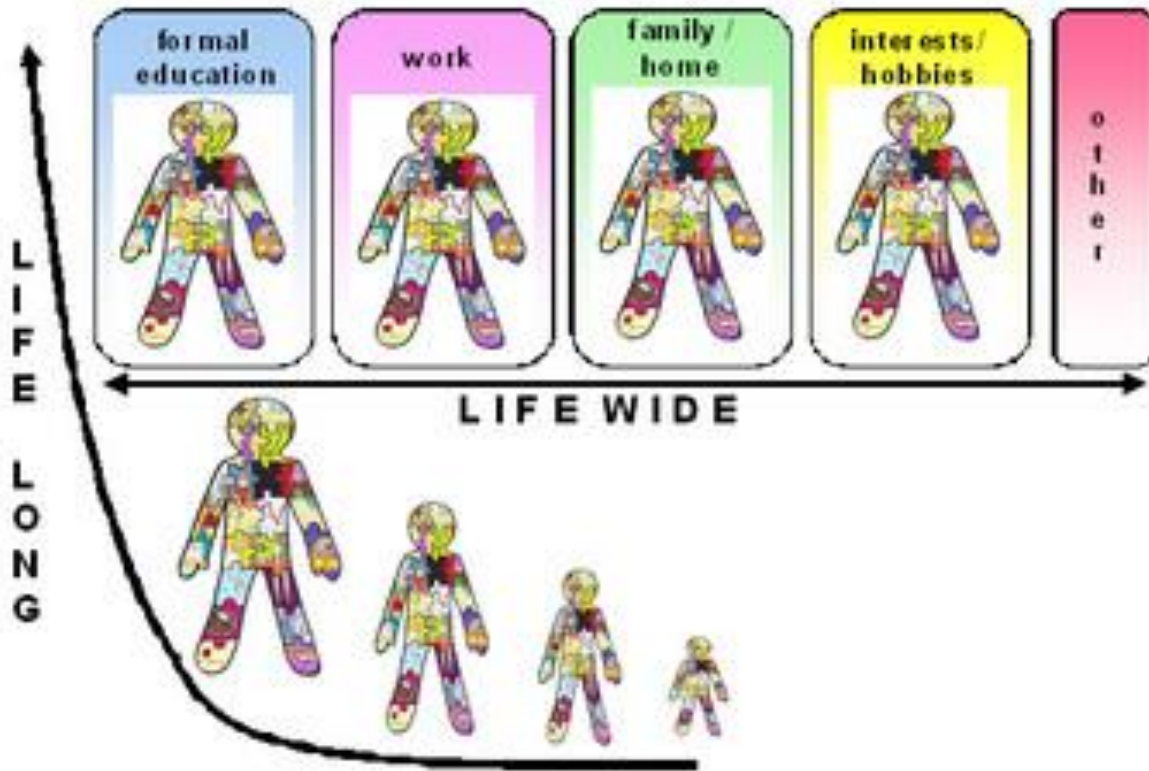
- ☺ A nemformális és informális tanulás jellemzői és módszerei
- ☺ A nemformális és informális tanulás eredményének láthatóvá tétele
- ☺ A mobilitás, mint nemformális tanulási szintér

LIFELONG LEARNING EGÉSZ ÉLETEN ÁT TARTÓ TANULÁS

Minden, életünk során folytatott olyan tanulási tevékenység, melyet a tudás, a készségek és kompetenciák fejlesztésének céljával folytatunk **egyéni, állampolgári/civil, társadalmi és/vagy foglalkoztatási perspektívában.** (*Európai Bizottság 2001*)

LIFELONG – LIFEWIDE LEARNING

A LIFELONG ÉS A LIFEWIDE LEARNING SZÍNTEREI ÉS JELLEMZŐI

Informális

- ✓ Életünk természetes velejárója
- ✓ Spontán, tudattalan
- ✓ Nem szervezett
- ✓ Nem eredményez dokumentált tudást

Nem-formális

- ✓ Sokszínű tanulási szintér és forma
- ✓ Szervezett, célorientált
- ✓ Nem eredményez dokumentált végzettséget
- ✓ Szándékolt tevékenység

Formális

- ✓ Oktatási intézményhez kötött
- ✓ Szervezett, célorientált
- ✓ Dokumentált végzettséget eredményez
- ✓ Szándékolt tevékenység

A NEMFORMÁLIS TANULÁS SZÍNTEREI, FORMÁI, TEVÉKENYSÉGEI, MÓDSZEREI

Könyvtár, kulturális intézmény, tehetséggondozás, felzárkóztatás, egyházi programok, szakkörök, hobby, sport, múzeum/skanzen (múzeumpedagógia), iskolai/egyetemi rendezvények, kirándulások, témahetek, tanulmányi versenyek, tanulói és oktatói mobilitás, munkahely, youtube, önkéntes munka, cserkészet, tanfolyamok, tréningek, konferenciák, OTDK, szakkollégiumok, klubok, Facebook, MOOC kurzusok.....stb.

AZ ELŐADÁS CÉLJA ÉS TARTALMA

topic
1

- ☺ A formális, nemformális és informális tanulás fogalmi keretei
- ☺ A nemformális és informális tanulás szinterei

topic
2

- ☺ A nemformális és informális tanulás felértékelődése és megjelenése a hazai és európai szakpolitikai dokumentumokban és kezdeményezésekben

topic
3

- ☺ A nemformális és informális tanulás jellemzői és módszerei
- ☺ A nemformális és informális tanulás eredményének láthatóvá tétele
- ☺ A mobilitás, mint nemformális tanulási szintér

AZ EU OKTATÁSPOLITIKÁJA

Szubszidiaritás elve de Stratégiai dokumentumok

Az iskolán kívül szerzett tanulási eredmények témája a 2000-es évektől elejétől vált az európai oktatáspolitikai diskurzusok egyik meghatározó pillérévé.

Never too late!

EURÓPAI STRATÉGIAI DOKUMENTUMOK

- ✓ Memorandum az egész életen át tartó tanulásról (2000)
- ✓ EURÓPA 2020: Az intelligens, fenntartható és inkluzív növekedés stratégiája (2010)
- ✓ Oktatás és képzés 2020 (2010)
- ✓ Gondoljuk újra az oktatást: beruházás a készségekbe a jobb társadalmi-gazdasági eredmények érdekében (2012)
- ✓ New Skills Agenda (2016) Új európai készségfejlesztési program. Közös erővel a humántőke, a foglalkoztathatóság és a versenyképesség megerősítéséért
- ✓ EU TANÁCS Ajánlása (2012. 12. 20.) a nem formális és informális tanulás validációjáról

MAGYAR OKTATÁSPOLITIKAI STRATÉGIÁK

- ✓ Az egész életen át tartó tanulás szakpolitikájának keretstratégiája a 2014/2020 közötti időszakra (2014)
- ✓ A végzettség nélküli iskolaelhagyás elleni középtávú stratégia (2014)
- ✓ Köznevelés-fejlesztési stratégia (2014)
- ✓ Szakképzés-fejlesztési koncepció (2015)
- ✓ Fokozatváltás a felsőoktatásban (2016)
- ✓ Digitális Oktatási Stratégia (2016)
- ✓ Szakképzés 4.0 Stratégia (2019)

MAGYAR OKTATÁSI TÖRVÉNYEK

- ✓ **2011. évi CLXXXVII. szakképzési törvény** 27§ (2) A szakmai gyakorlati képzés idejébe a szakképzés megkezdése előtt munkaviszonyban (vállalkozói jogviszonyban, munkavégzésre irányuló egyéb jogviszonyban) eltöltött szakirányú gyakorlati idő – a szakképző iskola vezetőjének egyedi döntése alapján az (1) bekezdésben meghatározottak szerint – beszámítható.
- ✓ **2011. évi CCIV. törvény a felsőoktatásról** 49§ (6) A kreditátviteli bizottság az előzetesen nemformális, informális tanulás során megszerzett tudást, munkatapasztalatot tanulmányi követelmény teljesítéseként elismerheti.
(Mobilitási ablak)

MAGYAR OKTATÁSI TÖRVÉNYEK

- ✓ 2013. LXXVII törvény a felnőttképzésről 2§ 8. pont: előzetes tudás mérése: annak felmérése, hogy a képzésre jelentkező dokumentumokkal nem igazolt tanulmányai vagy megszerzett gyakorlati tapasztalatai alapján képes-e a képzés során elsajátítandó tananyagegység követelményeinek teljesítésére, amelynek eredményeként a követelmények megfelelő szintű teljesítése esetén a tananyagegység elsajátítására irányuló képzési rész alól a képzésre jelentkezőt fel kell menteni.

AZ ELŐADÁS CÉLJA ÉS TARTALMA

topic
1

- ☺ A formális, nemformális és informális tanulás fogalmi keretei
- ☺ A nemformális és informális tanulás szinterei

topic
2

- ☺ A nemformális és informális tanulás felértékelődése és megjelenése a hazai és európai szakpolitikai dokumentumokban és kezdeményezésekben

topic
3

- ☺ A nemformális és informális tanulás jellemzői és módszerei
- ☺ A nemformális és informális tanulás eredményének láthatóvá tétele
- ☺ A mobilitás, mint nemformális tanulási szintér

A NEMFORMÁLIS TANULÁS JELLEMZŐI

Mi a legfontosabb különbség a formális és a nemformális tanulás között?

Miért eredményesebb a nemformális tanulás, mint a formális tanulás?

Miért értékelődik fel a nemformális tanulási szintér?

A FORMÁLIS ÉS NEMFORMÁLIS TANULÁSI KÖRNYEZET NÉHÁNY JELLEMZŐJE

Formális tanulási környezet	Nemformális tanulási környezet
Hosszú időtartamú, az eredmény csak később mutatkozik meg	Rövid időtartamú, azonnali sikerélmény
Akadémiai „iskolai”, lexikális tudás	Praktikus „utcai” kompetenciák
Direkt számonkérés, osztályozás, dolgozat, házi feladat, sztenderdizált követelmények, minősítő értékelés, szankcionálás, a tanulóban kialakuló félelem és gátlás	A csoportmunkában végzett munka eredményeinek, az egyéni képességekhez mért feladatok megoldásának sikere. Önismereten, a közösen elfogadott kritériumokon, ismert elvárásokon keresztül végzett önértékelés, fejlesztő értékelés, pozitív megerősítés, támogatás, facilitálás, cél a tanulás ösztönzése
Intézmény és tanterv alapú, a valós élettől „távol” működik, tanárközpontú és erőforrás intenzív, hierarchikusan irányított, kötelező, szelektív	Valós élet- és munkatevékenységeken alapszik, közösségcentrikus, rugalmas, tanuló és tanulásközpontú, erőforráskímélő, demokratikus, önirányított, önkéntes, integráló

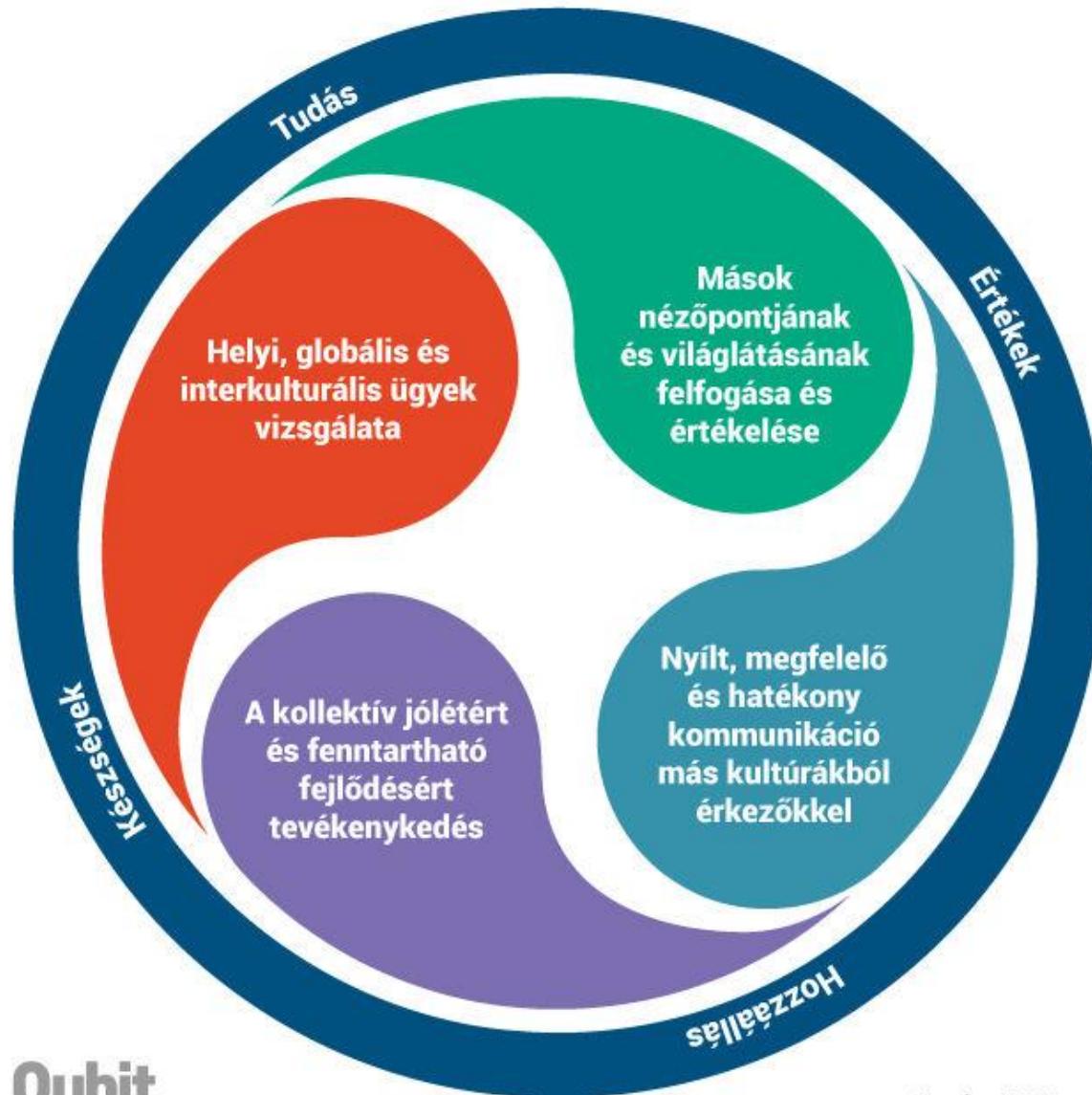
A NEMFORMÁLIS TANULÁS JELLEMZŐI

- ☺ A tanár helyett a tanuló (gyerek vagy felnőtt) kerül a középpontba
- ☺ Tanuló és tanulásközpontú
- ☺ Formális környezetben, direkt módszerekkel nem vagy csak korlátozottan fejleszthető kompetenciák fejlesztése is megvalósulhat (pl. transzverzális, globális, digitális, társas, személyes kompetenciák) Építsük be ezeket pl. a mobilitás elvárt tanulási eredményeibe.

GLOBALIS KOMPETENCIÁK

A globális kompetenciák az OECD szerint

DIGITÁLIS INTELLIGENCIA

A NEMFORMÁLIS TANULÁS JELLEMZŐI

- ☺ A csoportmunkában végzett munka eredményeinek, az egyéni képességekhez mért feladatok megoldásának sikere
- ☺ A tanulás legfőbb motivátora a sikerélmény, a kíváncsiság, illetve a szükséglet/igény.
- ☺ Az ember akkor boldog és sikeres, ha a képességei szerint tanulhat, dolgozhat, élhet.

A nemformális és informális tanulás a pedagógusok körében is támogatandó, mert jótékony hatással van a pedagógiai szervezet fejlődésére.

A NEMFORMÁLIS TANULÁS JELLEMZŐI

A nemformális tanulás lehetőséget ad

- ☺ a tanuló személyre szabott fejlesztésére
- ☺ a tanuló életkorának figyelembe vételére
- ☺ a tanuló személyes képességeinek, tudásának, lehetőségeinek, ambícióinak figyelembe vételére
- ☺ az esélyegyenlőség biztosítására
- ☺ olyan tanulási helyzetek teremtésére, ahol a tanuló kipróbálhatja önmagát és jól érzi magát
- ☺ a formális keretek között kialakult hiányosságok, lemaradások pótlására
- ☺ a tehetség kibontakoztatására
- ☺ a tanulás iránti vágy és igény kialakítására

A NEMFORMÁLIS TANULÁS MÓDSZEREI

Projekt módszer (irányított vagy önálló)

- ✓ A megismerés, kompetenciafejlődés fő forrása az egyéni és csoportos tapasztalás, amely egy alkotó folyamat részeként és eredményeként jön létre
- ✓ A tapasztalat csak cselekvésből származhat, a tanuló a saját cselekvéséből tanul
- ✓ A tapasztalatokat tudatosan fel kell dolgozni és „dokumentálni” kell

Valós élethelyzetek tudatos kezelése

Legyünk felkészülve rá, hogyan tudom kihasználni a különböző élethelyzetekből adódó lehetőségeket a tanulásra, a kompetenciafejlesztésre? Tudatosabban, pedagógiaileg átgondoltabban gondoljunk, figyeljünk ezekre a lehetőségekre!

A NEMFORMÁLIS ÉS INFORMÁLIS TANULÁS EREDMÉNYEINEK LÁTHATÓVÁ TÉTELE

Hogyan tehetjük láthatóvá a nemformális és informális tanulás során szerzett tanulási eredményeinket?

- Portfólió
- Europass portfólió
- Youthpass
- EKKR-MKKR
- ECVET

**Tanulási eredmények
(learning outcomes)**

**2025 – Európai Oktatási Térség
(A Tanács Ajánlása, 2018)**

KÖZÖS NYELV TANULÁSI EREDMÉNYEK

A képezések hazai és európai elismertethetőségét, összehasonlíthatóságát, átláthatóságát a tanulási eredmény (learning outcome), mint közös „nyelv” teremti meg.

Arra vonatkozó kijelentések, hogy **a tanuló mit tud, mit ért, és önállóan mire képes**, miután lezárt egy tanulási folyamatot, függetlenül attól, hogy hol, hogyan, mikor szerezte meg ezeket a kompetenciákat.

Az EKKR/MKKR-hez illeszkedő tudás + képesség + (attitűd) + autonómia/felelősség kontextusában fejezzük ki.

A DÉLUTÁNI MŰHELYMUNKA TANULÁSI EREDMÉNYEI

Tudás

Ismeri a tanulási eredmény fogalmát, megérti annak lényegi elemeit. Ismeri és érti a tanulási eredmény alapú szemlélet alkalmazási lehetőségeit és előnyeit a stratégiai partnerségi és a tanulói és tanári mobilitási projekt tervezésében, megvalósításában és értékelésében.

Képesség

A projektet és a mobilitásokat annak elvárt kimeneti követelményei alapján tervezi és valósítja meg. A tevékenységközpontú, folyamatorientált gondolkodás helyett a tanulási eredmény alapú (kimeneti) szemléletet alkalmazza a tervezésben, megvalósításban és az értékelésben (beszámolóban).

Attitűd

Nyitott a tanulási eredmény alapú gondolkodásra és saját munkájában történő alkalmazására. Nyitott a folyamatos önfejlesztésre. Elfogadja, hogy nem önmagában a tapasztalatokból, hanem annak tudatos feldolgozásából tanulunk.

Felelősség- autonómia

A projekttervet a partnerekkel együttműködve, a cél – kimeneti tanulási eredmények - tevékenységek – értékelés koherens rendszerében készíti el, és valósítja meg. A beszámolóban az elért kompetenciafejlődést és annak hatásait mutatja be.

**KÖSZÖNÖM A MEGTISZTELŐ
FIGYELMET!**

Farkas Éva